

7. Кавуник А.М. Рост и развитие таза крупного рогатого скота // Сб. науч. работ. Саратовский с.-х. институт. — Саратов, 1974. — Вып. 30: Возрастные изменения органов и тканей животных. — С. 166—168.

8. Смирнов Д.А. Система оценки племенных качеств производителей и отбор их для чистопородного разведения в породе шароле // ГПК крупного рогатого скота породы шароле. — М.: Колос, 1979. — Т. II. — С. 27—32.

9. Ткачук В.Н. Особенности отела мясных коров и критерии оценки крупноплодности // Вісн. с.-г науки. — 1996. — № 9. — С. 61—65.

10. Ткачук В.Н., Винничук Д.Т. Анализ воспроизводства в стаде мясного скота украинской мясной породы // Вісн. аграр. науки. — 1995. — № 8. — С. 34—40.

Проблема дистосии при создании украинской мясной породы.

В.Н. Ткачук

Рассмотрены пути решения проблемы осложненных отелов при воспроизводительном скрещивании с использованием крупных мясных пород (шаролезской и кианской) в процессе выведения украинской мясной породы

The problem of distation under producing of ukrainian beef breed.

V.M. Tkachuk

The ways out from the difficult of calving under reproduction crossing in the process of making Ukrainian beef breed have been covered.

УДК 636.2.033.082.352

В.М. ТРУШ

АФ "Шахтар" Донецької обл.

М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ БИЧКІВ ЧЕРВОНОЇ СТЕПОВОЇ, ГЕРЕФОРДСЬКОЇ ПОРІД І ЇХНІХ ПОМІСЕЙ В УМОВАХ СХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Викладено результати науково-господарського дослідження з вивчення м'ясної продуктивності червоного степового і герефордського молодняку та їхніх помісей.

Порода і технологія вирощування молодняку значною мірою зумовлюють ефективність виробництва яловичини. Основним критерієм оцінки м'ясної продуктивності є здатність молодняку в різні

вікові періоди забезпечувати високу оплату корму продукцією. За рівних умов від цього показника залежить собівартість, прибуток та оптимальний рівень рентабельності. Відомо що за чисельністю поголів'я великої рогатої худоби друге місце в Україні належить червоній степовій породі. Тому від ефективності її використання значно залежить подальший ріст виробництва яловичини. Науковими дослідженнями доведено, що м'ясна продуктивність червоної степової худоби недостатня і потребує поліпшення. Враховуючи це, нами у виробничих умовах промислового комплексу ім. Тимірязєва Артемівського району Донецької області проведено науково-господарський дослід із вивчення ефективності промислового схрещування червоної степової худоби з плідниками герефордської породи при інтенсивному вирощуванні помісей за технологією м'ясного скотарства.

Метою досліджень було порівняльне вивчення м'ясної продуктивності червоного степового і герефордського молодняку та їхніх помісей при інтенсивному вирощуванні за технологією м'ясного скотарства до високих забійних кондицій у молодому віці (16 міс.).

Матеріали і методи досліджень. Для проведення досліду за принципом пар-аналогів було сформовано три групи бичків по 12 голів у кожній: I — червона степова, II — герефордська, III — червона степова × герефордська. Дослідні тварини вирощувалися за технологією м'ясного скотарства, тобто на підсосі до 8-місячного віку. Після відлучення до 16-місячного віку утримувалися на прив'язі. Рівень та тип годівлі були однакові для усіх груп і розраховані на одержання добового приросту 1000 г живої маси. М'ясну продуктивність вивчали за результатами контрольного забою, конверсію поживних речовин корму в білок, жир та енергію м'яса — за методикою Л.К. Лепайє (1981).

Результати досліджень. Дослідження засвідчили, що бички різних груп за однакових умов годівлі й утримання проявили різну інтенсивність росту (табл. 1).

1. Динаміка живої маси бичків

Група	Вік, місяці			
	при народж.	8	12	16
I	28,0±1,9	220,8±3,5	329,2±2,9	452,0±5,2
II	30,2±2,1	243,2±5,7	365,0±3,6	520,0±4,9
III	29,5±1,8	249,5±4,8	381,5±4,1	525,2±5,7

Помісні бички за живою масою у всі вікові періоди перевершували ровесників материнської і батьківської порід. Так у 16-місячному віці жива маса бичків II і III груп за цим показником порівняно з контрольною (I) була більшою відповідно на 68,0 кг (15%) і 73,2 кг (16,1%). Вказана різниця за живою масою на користь герефордської та її помісей була статистично вірогідна ($P < 0,001$).

За весь період вирощування середньодобовий приріст живої маси у червоних степових бичків становив 883 г, герефордів — 1076 і їхніх помісей — 1032 г.

Одним із головних показників м'ясної продуктивності тварин є жива маса туші і забійний вихід (табл. 2).

2. Результати контрольного забою піддослідних бичків

Показник	Група		
	I	II	III
Передзабійна маса, кг	426,7	495,0	495,0
Маса туші, кг	230,7	277,1	281,0
Вихід туші, %	54,1	56,0	56,8
Маса внутрішнього жиру-сирцю, кг	13,3	11,4	12,1
Те саме, %	3,1	2,3	2,4
Забійна маса, кг	244,0	288,5	293,1
Забійний вихід, %	57,2	58,3	59,2

Аналіз одержаних даних свідчить про наявність ефекту гетерозису за усіма основними показниками м'ясної продуктивності.

Дослідження показали, що кращі показники за передзабійною масою, масою та виходом туші мали помісні й герефордські бички. Їхні червоні степові ровесниці вирізнялися більшою живою масою та виходом внутрішнього жиру-сирцю.

Обвалювання туш показало, що туші бичків усіх груп у 16-місячному віці мали їстівних частин більше, ніж стандарт. У червоних степових тварин вони становили 78%, у герефордів—82,6 і помісей—81,4%.

За виходом м'яса м'якоті піддослідні бички переважали стандарт для яловичини першої категорії відповідно на 4,4; 8,7 і 7,7%.

Це вказує на те, що промислове схрещування худоби за інтенсивної технології вирощування підвищує м'ясні якості червоної степової породи. Так коефіцієнт м'ясності у бичків I групи дорівнював 4,41, II—

5,24 і III—5,16. Установлено, що у м'ясі бичків усіх груп співвідношення білка і жиру відповідало сучасним вимогам для високоякісної яловичини — 1:2,0 — 1:2,5. М'ясо герефордських та помісних бичків містило дещо менше вологи та більше жиру, ніж ровесників червоної степової худоби. Тому їхнє м'ясо мало енергетичну цінність вищу на 1,2 МДж (11,7%). У результаті вивчення найдовшого м'яза спини встановлено, що м'ясо помісних та герефордських бичків біологічно повноцінніше. Воно містило більше триптофану, але менше оксипроліну. Білково-якісний показник становив у помісних та герефордських бичків 4,67—4,50, у червоних степових— 3,7.

М'ясо бичків усіх груп, особливо герефордських і помісних, при дегустації вирізнялося високими смаковими якостями й легкістю перезовування, соковитістю та ароматом.

Слід зазначити, що інтенсивне вирощування бичків усіх груп до 16-місячного віку, особливо помісей герефордів, економічно вигідно, оскільки тварини досягли високих забійних кондицій і їх реалізували на м'ясо як важковагову худобу. Рентабельність виробництва яловичини в I групі становила 35,8%, у II—70,4, у III—67,9%.

Висновки. На підставі досліджень встановлено, що для підвищення м'ясної продуктивності червоної степової худоби, поліпшення її якості та зниження собівартості яловичини необхідно більш широко використовувати промислове схрещування з бугаями герефордської породи та інтенсивно вирощувати помісей за технологією м'ясно-го скотарства.

Мясная продуктивность бычков красной степной, герефордской пород и их помесей в условиях восточного региона Украины.

В.М. Труш

Изложены результаты научно-хозяйственного опыта по изучению красного степного, герефордского молодняка и их помесей.

Meat productivity calfs red steppe, gereford breeds and them mongrel in conditions of East region of Ukraine.

V.M. Trush

Results of scientific — economic experience on studying thoroughbred red steppe, gereford a jounq growth and their hybrids Are stated.